

POGAJNA BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

5. číslo

Budyšin, apryl 1952

Lětnik 2

Njeje-li Chrystus stanył, je wša wěra podarmo

1. list na Kor. 15, 17.

„Knjez e stanył.“ — „Haj, wón je woprawdže stanył!“, tak so postrowichu křesćenjo přenjeje wosady w Jeruzalemje spominajo na přenje jutrowničku.

„Knjez je stanył“ — z tutej wěstoću su Jezusowi wučomnicy do swěta šli a ludam wobswědčili: Wón je horjestawanje a žiwjenje. Stož do njeho wěri, budže žiwy, hač runje wón wumrje, a štož je žiwy a wěri do njeho, tón nihdy njewumrje!

A lěstotki pozdžišo su naši wótojo spěwali a my spěwamy z nimi hišće džensa:

Chryst je z rowa stanył
a ze wšej martry čahnył;
so z toho mamy zradować,
a Chrystus chce nas tróštować.
Kyrie eleis!

Chrystus je stanył — tajke spěwanje klinči přez cyły jutrowny čas a přinjese nam tróšt, mocy a wjesele. Ale kak wjele čłowjekow je, kiž nochcedža tutu powěsć připóznać. Wóni widža horjo a tyšnosć čłowjestwa a steja při chorotložach a rowach, stonajo pod čěžkim brěmienjom, ale njewědžo, što jutrowny podawk jim dać móže.

Tak bě w Korince, jako japoštoł Pawoł tuón list pišaše: „Někotři mjez wami praja, zo horjestawanje morwych njeje. Jelizo pak wot morwych stawanje njeje, da tež Chrystus njeje stanył.“ A kaž bě tehdom, tak tež je hišće džensa. Čłowjestwo so džěli do tych, kiž su za Chrystusa, a do tych, kiž su přečiwo Chrystusej. Što je wón za Tebje, luby čitarjo? Jelizo maš Chrystusa za někajku sławnu wosobu, kotraž je drje žiwa byla a wulke skutki dokonjala, ale potom wumrěl kaž kóždy druhi zachodny čłowjek a

njeje stanył, potom je twoja wěra podarmo. Jeli pak maš Chrystusa za žiweho Knjeza, kiž je smjerći móc wzał, žiwjenje pak a njezachodnosć na swětlo přinjesl přez ewangelij, potom stejiš w prawej jutrownej wěrje a móžeš z wjeselosću a džakownosću spěwać: To je džen, kotryž je Knjez činił, tohodla zradujmy a wjelemy so we nim.

Chrystusowe stanjenje z rowa je za našu wěru zakładny kamjeń. Cyły twar našeje křesćanskeje wěry wotpočuje na Chrystusowym stanjenju z rowa. Što by było, hdy by žiwjenje našeho Knjeza Jezusa na křižu so skónčilo a swjate sćenje njeby nam nič dale prańo! Naše wěruwuznać njeby nič hodne bylo a jeho kónce dyrbjał potom rěkać: „křižowany, wumrěl a pohrjebany“. Potom by naša wěra podarmo byla. Potom bychmy my hišće w našich hrěchach byli!

Ale Bohu budž džak, zo tomu tak njeje a zo móžemy jutry swječić. Chrystus je stanył a tak njeje naša wěra podarmo. Nětko je naše žiwjenje twjerdže založene, žadny čłowjek a žana móc njemóže jo powalić. Kóždzička luba njedžela chce jako džen Knjeza će dopomnić na jutrowny podawk. Hač stejiš při rowach a woplačeš lubeho zemrěteho, — Chrystus stanjeny so će přibližuje ze swojim tróštom: Ja sym horje-

stawanje a žiwjenje, hač ty chodžiš w čémnym dole, poŕny stróželow a starosćow, wón će přiwola: njeboj so, wěr 'nož! — hač twoje swědomje je wobčežene a twoje hrěchi će tyša, tu slyšiš jeho: Ja sym će wumóht — wšitko, štožkuli će čwěluje, by ty dale wobchowac dyrbjał, njeby-ł wón stanył, a ty by był zhubjeny!

A tak je tež zakótwjena naša nadžija za tych, kiž su w Knjezu wusnyli, a za nas. Njeby-li Chrystus stanył, bychy tež čí, hač runje wusnjeni w Chrystusu, zhubjeni byli. Chwaleny budž Bóh, zo je wón so w swojej wulkej lubosći smilił našeho hubjenstwa. Z nadžiju poŕnej wutrobu stejimy při jich rowach, wědžo, zbóžni su morwi, kotřiž w Knjezu wumru, a 23. psalm dóstanje hakle přez horjestaće Chrystusowe swoje wobkrućenje: hač runje chodžu w čémnym dole, njeboju so žaneho njezboža, přetož ty sy při mni, a ja wostanu w domje Knjeza wěčnje. Jezus, mój tróšt, žiwy je, ja tež žiwjenje b'du widjeć.

Kajka zbóžnosć, zo wěmy, zo je Chrystus stanył wot morwych a je žiwy mjez nami! Tuž wostaŕmy při nim a wojujmy dobre wojuwanje wěry!

Hdy wón njeby stanył,
by dc hele swět padnył;
hdyž nětka pak z rowa stanył je,
my Jezom Chrysta chwalimy,
Kyrie eleis! ./. —

Džensa je wón žiwy!

Haj, džensa je wón žiwy. — mjenujće Chrystus! Swj. Pawoł pisa w listě na Romskich (6, 9): „Wěmy, zo Chrystus, wot morwych zbudženy, w jace nje-wumrje!“ Potajkim je žiwy, je džensa žiwy, je za tebe žiwy!

Hlej, to je, štož cyle praktisce z jutrowneje powěsće za tebe scěhuje! Chrystof Blumhardt, tamny požohnowany muž Boži, praji: „Jich wjele je, kotrymž dosaha, Chrystusowe stawanje z rowa dać stać w knihach a jo měč

Pohladawši pytnychu, zo bě kamjeń wotwaleny. Mark. 15, 4.

za dziwny podawek zańdzenych časow, ale woni sej nico z toho nječinja za swoje žiwjenje. A tola je to najwažniše, zo my tutoho Zbóžnika mamy! Dzensa je žiwy, džensa je tudy, džensa dyrbiš jeho móc začuwać, zo so džensa twoje žiwjenje woť smjerće wu-swobodži!"

Hdyž Luthera ćežke spytowa-nje abo hłuboka zrudnosć čwělo-waše, tróštowaše jeho jene słowo: „Vivit! — Wón je žiwy!“ Potom by z krydu na blido, haj wšak na wšitke durje a scěny napisał: „Vivit! Vivit!“ A jako so jeho tohodla woprašachu, praješe: „Je-zus je žiwy, a hdy njeby žiwy by, nochcy! ani hodžinki žiwy być. Jenož dokelž je wón žiwy, budžemy žiwi z nim a přez njeho, kaž je sam rjek!: Ja sym žiwy, a wy budžeće tež žiwi!“

Kak rjenje je to prajene woť wulkeho reformatora! Njeby chcył žiwy być ani jeneje ho-

M. Luther Wo dobrych skutkach

Luther běše sej jako sprawny křesćan a čłowjek swojeje hrěšnosće stajnje wědomy. Tohodla měješe tež strach wo spomoženje swojeje duše. Čežkeje mysle dwělowaše, hač wšo spowědanje, pokućenje a dosćčinjenje do:aha, Boži hněw nad hrěchom změrníc a so jeho hnady hódny stać. Nastajnje so zaběraše ze starym prašenjom: Kak dóstanu hnadneho Boha? abo kaž to rěka pola Lukaša 18, 18: „Što mam činić, zo bych wěčne žiwjenje dósta?“

Tutón strach, tute dwěle běchu tež zakladna přičina, zo do klóštra zastupi. Tam, při wukonjenju wšěch pobožnych službow, při modlenju, posćenju, sebjemartrowanju atd. nadžiješe so, zo namaka měr za swoju dušu. A wšitke tute předpisane wěcy wukonješe mlody mnich z wulkej horliwosću, haj z přepjatósću tak, zo druzy z hłowu wjachu a wón sam swojej strowosći tak ško-džeše, zo pod scěhwkami tutoho martrowanja čě'a a duše do swo-jeje smjerće ćežko čerpiše.

Žiwjenje w klóštrje njeprjnjese Lutherej požadane wolóženje a spokojenje. Strach swědomja so njezhubi. Přeco dračowaše jeho znowa jeho hrěšnosć. Njewědžeše, kak měješe Boha wujednać. Přez

džiny, hdy njeby **Chrystus** by! tudy! Mysliš tež tak? Abó běše snano dosć hodzin, haj dnow w poslednim času, w kotrychž ty njebě z Chrystusom žiwy, njebě z nim zwjazany? Steji Chrystu-sowe stawanje z rowa za tebeje jenož na papjerje w twojej bibliji, w twojich spěwarskich, w two-jich modlerskich knihach, abo steji pisane ze žiwymi pismikami w twojej wutrobje?

To, štož cyle praktisce za tebeje z jutrowneje powěsće scěhuje, je to, zo maš so po napominanju kěrluš, wot njezapomniteho Michała Domaški - Nosyčanskeho rjenje do serbskeho přeloženeho:

Skutk swój započ z Jezusom,
z Jezusom so radži.
Jezus wobstara či dom,
do zboža će sadži.
Rano stawaj z Jezusom,
wječor z nim so lěhaj,
z nim chodž jako z towaršom,
rucy k njemu zběhaj! La.

dobre skutki a sebjemartrowanje njeprjndže Bohu bliže. Druzy mnichujo njeznajachu tajke dušine bědženje. Přislušachu k „sta-wej dospołnosće“; k tomu eksisťowachu hišće dobre skutki a hna-du dawace sakramenty. Jich spomóženje bě potajkim — po jich mēnjenju — zawěšćene. Luther wšak spózna, zo tón puć, po ko-trymž běše dotal šol, njewjedže k Bohu.

Luther měješe pak w klóštrje jara dobreho, charakterneho a lu-beho předstajeneho, generalneho wikara von Straupitz. Tón powučil mlodeho mnicha, zo prawa pokuta njepočina z někajkim činjenjom, ale z prawym postajenjom duše k Bohu, a zo Bohu leži wjace na tym, pokazować swoju miłosćiwosć, dyžli přijimać naše dosćčinjace wukony. A tak sej wuzwoli Luther tón druhu puć, kiž wjedže nic k sudžacemu, ale k hnadnemu Bohu, nic k wukonjenju a dosćčinjenju, ale k přijimanju a džakowanju, k wěštoće, zo wobsedžimy spomoženje.

Potajkim: Naša wina a naše hrěchi su wulke, ale wjetšej stej hnada a lubosć Boha. Luther dońdže z tym k dopóznaću, zo so wumóženje hrěšnika jeniče a jenož přez hnadu stawa. A hnadu móžemy docpěć jeniče přez wěru. Mamy-li prawu wěru, potom nje-trjebamy žanych dalších dobrych skutkow, zo bychmy nabožnosć,

zbožnosć a swobodu dóstali. Japoštoł Pawoł pisa nam w 3. sta-wje lista na Romskich 28: „Přetož my za to mamy, zo čłowjek pra-wy budže bjez toho zakonja skutkow, jenož přez wěru.“

Tute myšlički napisa Luther pozdžišo w swoim spisu „Wo do-brych skutkach“. Podawa tu za-klady ewangelskeje wučby wo počćiwosći, a to ze stajnym pohladom na prašenje njeprěcelow, hač Lutherowa wuřba wo wěrje njeje na škodu dobrym skutkam a hač njezawjeduje do liwkosće w dobrych počćinkach.

Ženje njeje Luther prajil, zo čłowjek njetrjeba dobre skutki činić. Nawopak. Čłowjek je na zemi žiwy, mjez sobučłowjekami; tu ma šěroke polo k wukonjenju dobrych skutkow. Ale čłowjek nima to někajkeho zarunanja, někajkeje mzdy dla činić, ale ze swobodneje lubosće k Bohu a k svojim blišim Potajkim: dobre skutki njesmědža so na žadyn pad jako zawdawek za wosobinske spomože-nje činić, kaž to katolska cyrkej wuči a kaž to namakamy tež pola druhich nabožnistwow (wopory!).

Hłowna wěc je — praji Luther — prawe postajenje wutrobje k Bohu a k našim najblišim. Hdyž mamy prawu wěru do Boha a prawu lubosć k njemu, potom spjelnimy sami cyle woť sebje jeho kaznje, činimy dobre skutki, nic wjace, dokelž dyr-bimy, ale dokelž docyła hinak njemóžemy!

Wumēnjenje, docpěć wodaće, je, hrěchow so kać a krute priede-wzaće, so polěpšić. Žane woprowan-je!

Dobre skutki nječinja dobreho čłowjeka — ale dobry čłowjek čini dobre skutki.

D. Martin Luther † 18. 2. 1546
H. H.

Cyrkwinski zjězd 1952

Da-li Bōh, zeńdu so lětsa ewan-gelscy Serbja niedzelu Exaudi, 25. meje, w rjanych, wotležanych Wochozach. Młody farar je nam lubje přizwolił, zo směmy w rja-nym Wochožanskim Božim domje so swjedžeńsće zeńć.

Njech so wosady bórze staraju wo awta!

Našich Budyskich Serbow bu-dže wěsće z mocu čahnyć do za-njeseneje hole.

Wjacław Warichius, Hodzijski farar 1587–1618

Lěto 1552 je za kulturne žiwjenje města Budyšina jubilejne lěto: tehdom zaozi knihičisćer Mikławš Wohlrab přenju knihičisćernju. Tam — a tohodla w serbskim časopisu na to spominamy — čišćaćku so 45 lět pozdžišo přenje serbske knihi (w hornjołužiskej narěči) přez wnuka runje mjenowaneho muža, to bě Michał Wolrab. Haj, wažny muž při wudaću knihow je knihičisćer, hišće wažniši pak je tón, kiž je pišaše, a to běše něhduši Hodzijski farar Wjacław Warichius, a tohodla sluša tutu spominanje tež do cyrkwinskeho časopisa, do lubowaneho serbskeho wosadnika „Pomhaj Bóh“, wosebje dokelž běchu přenje knihi nabožniskeho, haj ryzy křesćanskeho raza; to běše mjenujece Lutherowy mały katechismus, kotryž bě Warichius přeložil a wudał.

Wjacław Warichius je syn Hrodzišćanskeje wosady, tam so narodzi wokoło 1564. Poprawom rěkaše po swojim nanje „Worjeh“; tehdom pak wučeni ludžo rad swoje mjeno přelaćansćichu, a tak sćini so z dobreho serbskeho słowa „Worjeh“ mjenje dobre laćanske slowo „Warichius“.

To pak njechamy mlódemu Wjacławej za zło wzać. To bě wašnje tehdomnišeho časa! Hlowna wěc bě, zo njeje svoju wutrobu přelaćansćil abo hewak přewobroćil. Ně, ta bě a wosta serbska! Hižom 23 lětny přindže do farstwa; 1. advent 1587 so w Hodziju jako druhi duchowny zapokaza. Jeho prjedawši dušowpastyr Měrćin Wićaz, kiž běše tehdom z přěnim fararjom w Hodziju, kiž pak sam hakle dvě lěće prjedy z Hrodzišća bě přišoł, běše mlódeho, wobdarjeného duchowného jako swójeho pomocnika we wulkej, rozšěrjenej wosadze powołał; wšak běše jeho wot mlódosće sem spěchował. Po jeho smjerći bu 1589 Warichius jeho naslědnik na přěnim farskim městnje, a jako druhi duchowny powoła so tehdom syn Hodzijskeje wosady, Handrij Martini z Njezdašec.

Nas pak bóle zajimuje naš Wjacław Warichius, kotremuž bě hižom w mlódych lětach nadpadło, zo hišće žane serbske čišćane knihi njewobstějachu; wón znaješ je nož w lěće 1574 w Bu-

dyšinje čišćany delnjoserbski přeložk Lutheroweho katechizma a spěwarske wot Albina Mollera z Trupca (Straupitz) w Blótach. A to běchu woprawdže jeničke serbske čišćane knihi; wone pak hornjołužiskim Serbam mało pomohachu. A to Warichius sej žaneho měra njeda. Poda so do džěla, katechismus do hornjoserbskeje rěče přeložić. Tehdom wučachu fararjo a wučerjo hizom serbsce po Lutherowym katechizmje, ale kóždy sam po swojim mjenjenju hłowne wučby přeložowaše, jedyn tak, druhi hinak, jedyn derje, druhi mjenje derje. A to myleše Warichiusa. Hdyž so džěci abo dorosćeni přesydlachu do drugeje wosady, dyrbjachu zaso znowa a hinak wuknyć. Tutón njedostatk cheyš Warichius skónčić. Tak přeloži sam a wuda jako přeni Lutherowy katechismus, tamne drohe namrěstwo reformatora, w našej lubej maćersćinje. Z tym bu ze založerjom hornjoserbskeho pismowstwa. Tytul tuteje knihi rěka: „Der kleine katechismus. Tauf- und Traubüchlein D. Martini Lutheri wendisch und deutsch im Druck fertiget durch Wenceslaum Warichium Groedicensem, Pfarren zu Gödau. Samt einer Vorrede, Herrn M. Alberti Lyttichii, Pfarrhers und Superintendentes zu Bischofswerda. MDXCVII“. Přeložk sam je dobry, prawopis je špatny. To žadyn dziw njeje. Wšak pobrachowaše Warichiusaj dobry přikład; wón dyrbjěše nowy prawopis sam tworčić. Zložowaše so najskerje trochu po čěskim prawopisu. A to so samo wot so rozumi, zo so woprašaja, kak w susodneje słowjanskej rěči pisaja. Ale Češa sami tehdom jednotny prawopis njemějachu. Tohodla tež Warichiusowa ortografija cyle konsekwentna njebě. Ničo wo to! W pozdžišich časach cheychu tež mječ něšto za džělo w tutym nastupanju. Wšak džensa hišće rěčespytnicy

we wšěch dypkach přezjene njejsu, jedyn chce tak a druhi hinak pisać, a tež w „Pomhaj Bóh“ so druhdy někotre słowo tak pisa, kaž so nam poprawom njelubi. Tohodla njesměmy Warichiusaj za zło wzać, hdyž wšelake tak pisa, kaž so nam džensa njespodoaba. Radšo chwalmy jeho džělo, z kotrymž je jako pioněr na polu serbskeho pismowstwa skutkował a z kotrymž je Bože slowo a dobru ewangelsku wučbu do domow wojich wótcow přinješ. Wšak móžeše nětk tež serbski nan a hospodar wječor za blidom swój serbski katechismus woćinić a so džěci a čeledź woprašować za Božimi kaznjemi a artiklemi wěry a tak dale. A to bě dobry, chwalebny naložk! Zo bychy so naši džensniši tež hišće po tym měli. Hačrunjež džěci nětko zaso křesćansku wučbu wučimy, dyrbimy zjawnje wuprajić, zo je jena jenička hodžinka wob tydzeń přemało. Najlěpsu wučbu we wěrje dóstawa džěčo doma ze slowom a z dobrym přikładom staršeju!

Toła wróćo k swójemu Wjacławej Warichiusaj! Wón drje njebě jenož dobry serbski farar a spisowaćel, ale tež dobry nan a hospodar! Wšak je tež jeho syn ze samsnym mjenom na bohosłowstwo studował a bu nanowy naslědnik 1619, wumrě pak hižom 36 lětny.

Warichiusowy wopon, kotryž drje mječše na swójim pječatnym pjeršćenju, pokazuje dubowu hažku ze žołdzemi, kotruž jandžel njese. Na prawicy a lěwicy jandžela namakatej so pismikaj jeho mjena W. W. Připisane je hišće 9 a 3 — 1593.

Žiwy pomnik wo nim mamy hišće w farskej zahrodze. Tam steja mőcne cedry z hory Libanon, kiž je pieča Warichiusa zdzi. Nječ je kaž chce, na kóždy pad sluša tež Wjacław Warichius k tym mužam, kiž su „hődni wěcnoh“ wopomnjeća!“ L.a.

K. P. Lanštjāk, ewangelski farar w Praze, 11. 3. t. l. 60 lět

Jenož mała horstka Serbow hač dołal znaje swójeho horliweho přećela fararja Kristiana Pawoła Lanštjāka w Praze, chiba zo so dopomnja na postrow, kotryž nam loni našemu cyrkwinskemu zjězdej do Klukša pošla. Wón pak so z nami nanajnutrnišo

čuje zwjazany jako ewangelski Słowjan. Nimo toho jeho tež swőjbne počahi zwjazuja z Łužicu. Škoda, zo njebě jemu mőžno, nas po tutej wőjnje wopytać, chiba tehdom nazymu 1947 na krótkje hodžinki w Budyšinje.

My Serbja mamy so swójemu

-dobrocelej a přečelej wjele dżakować. Z jeho posrédkowanjom dóstachu naši fararjo jězdne koła z Čech, wjele trjebanych šatow a trjow. Njeswačidlska wosada je jemu dżakowna za hozdže a šruby za nowotwar Božeho domu. Farar Lanštják je swoje mjezynarodne počahi na naše lěpše naložił. Wón poda mjenje Bukečanskeje a Njeswačidlskeje wosady do Šwicy, zwotkel dóstachmy hač dotal wjele podpěry z trjebanymi šatami, kotraž předewšim potrěbnym němskim čeknjećam rozdžělichmy. Jemu mamy so dżakować, zo tysacy ewangelskich křesćanow po wšém swěće nas ewangelskich Serbow znaju a nas lubuja.

Farar Lanštják, dołholětny Praski senior, by nas tež wjele wučić móhl. Předewšim štož nastupa zapřehnjjenje lajskich mocow do cyrkwinskeho žiwjenja. 1919 pře-
wza jako młody duchowny mału filialnu wosadu na Žižkowje. Žižkow je džěl města Prahi. W lětach po přěnjěj wójnje bě w Čechach mōcne žadanje po čistym ewangeliju. Młody duchowny Lanštják je tehdom ludej tuto žedženje spokojał. Na 15 000 dušam je wón puć wotewrił k ewangelskeje wěrje. Wšědnje je tehdom lud z přednoškami w prawym póznaću kubtał a we wěrje posylnjał. W tutym hobrskim duchownym džěle pak njeje sam stał, ale je sej pomocnikow zwuběrał a jich swědomiće za ewangelistiske džělo přihotował. Hdy bychmy tola z jeho tehdomnišich bohatych nazhonjenjow čerpać móhli za naše džensniše poměry!

Z wutrobnej dżakownosću spominamy na swójeho lubeho, droheho přečela. Bóh daj jemu dale mocy duše a čěta za jeho duchownske zastojnstwo. Bóh Knjez žohnuj jeho hospodliwy dom.

W.

Našim wosadnym dčemy wozjewić:

29. měrca t. l. w 20 hodž. poskimi Budyski chór Marje Marćineje cyrkweje w Rakečanskim Božim domje Bachowu „Johannes-Passion“.

27. apryla, njeđzělu Mis. Domini, budže w Rakecach mision-
ski swjědeń ze serbskim přědo-
wanjom.

Powěsće z ewangelskich cyrkwjow wukraja

1. Ewangelsko-lutherska cyrkej we Słowakskej (řeka tam ewangelska cyrkej Augsburgskeho wěruwuznaća, štož je to samsne) wuzwoli sej noweho generalneho biskopa Jovana Chabadu. Dotalny generalny biskop Čobrda zapokaza hišće swójeho naslědnika a poda so na wotpočink.

2. Znaty přečel Serbow, senior K. F. Lanštják je swoje zastojnstwo jako senior zložil. Senior je to samsne kaž pola nas superintendent. Jeho naslědnik jako senior bu V. Čapek.

3. Dnja 6. wulkeho rózka 1952 bu biskop Jednoty bratrskéj (to su Ochranowscy abo Herrnhutscy bratra w Českej) Vaclav Vančura 95 lět stary. Knjez biskop je wězo na wotpočinku, ale wón hišće pomha ze swójeje radu wosadam. Tuchwilu je Karel Reichel z biskopom českich bratrow. Z nimi smy zjednočeni we wěrje a w duchu přez Ochranowke hrona. Přejemy tež my Knjezej biskopej Bože žohnowanje a Božu pomoc. Strowimy jeho z hronom 6. l. 1952: „Ja chcu so dowěrić pod twójimi křidłami.“

4. Přěnja počna synoda lutherskeje cyrkweje Pólskeje, kotraž so zeńdže we Wařawje, je k. seniora Korlu Kotulu z Łódža jako biskopa wuzwoliła. Z tym je senior Kotula přěni lutherski biskop Pólskeje. Biskopsku wustawu su hižo w lěće 1937 přiwzali, ale tuta wustawa naby mocy hakle po kōncu wojny po smjerći generalneho superintendenta Bursche. Wot tutoho časa je prof. Jan Szeruda biskopski zarjad na so wzał. Prof. Szeruda wučí wosebje stary zakon a chce so nětko jenož swójim studijam stareho zakona na lutherskeje bohosłowanskeje fakulće Wařawскеje uniwersity wěnować.

5. Ewangelsko-lutherska cyrkej w Narańškej Slezyskej w Českosłowakskej bu loni znowa zarjadowana. Wobsteji nětko z jenenje superintendentury a dweju senioratow. Jako superintendent bu wuzwoleny přjedawši senior dr. Josef Berger, kotryž bydlí w Českim Čěšínje. Fararjo tamneje cyrkweje přěduja kōždu nje-
džělu we woběmaj rěčomaj kraja. čěsće a pólsce.

Woprowało je so:

W cyrk. kolektach	1402,15	510,50
Za lěpše wosady	668,—	319,26
Za zwonk. mision- stwo nimo kolektow	567,77	128,62
W třoch hlownych domjac. zběrkach	2762,95	709,95

wšo hromadže 5409,87 1668,33

Wšém swěrnym dawarjam a zběrarjam po domach najwutrobniši džak. Bóh spožž swóje žohnowanje wšitkim lubym wosadnym!

Powěsće z wosadneho žiwjenja w Poršiskej (I) a Budyšinskej (II) wosadze z lěta 1951.

	I	II
Ličba wosadnych	1998	618
Ličba spowjednych	1251	398
mj. nimi woprawjenych	16	15
to je hromadže mužow	478	167
žonow	773	231
Ličba křćenjow	45	13
hólcow	25	9
holcow	20	4
Ličba konfirm. džěci	49	12
hólcow	17	7
holcow	32	5
Ličba připowjedanjow	29	10
Ličba wěrowanjow	15	6
Ličba chowanjow	21	14
Ličba hl. Bož. službow	78	73

Z Barta. Bołmońcku, 6. apryla 1952, swjećitaj w džakownosći swój zloty kwas ratar Korla Gustla Lorenc a jeho mandželska Gustla Lejna rodž. Kowarjec z Barta. Strowaj dokonjetaj hišće swóje čězke ratarske džělo a namakataj tola chwile, njeđzělu kemše wopytać. Boža miłosć daj jimaj požohnowany wječor žiwjenja!